

گزارش ویژه

■ مجتمع قضایی شهید محلاتی در یک نگاه

مجتمع قضایی شهید محلاتی ساختمانی بیست واحدی با ۱۶ شعبه دادگاه است که در آخرین روزهای اردیبهشت ماه ۷۴ وقتی که نیمه‌ساز بود، خریداری شد و پس از مدتی تعمیر به عنوان «مجتمع قضایی شهید محلاتی» مورد استفاده قرار گرفت. در ضلع غربی این مجتمع، فضای سبزی وجود دارد که اغلب اوقات به دلیل کوچک بودن فضای داخلی مجتمع، مراجعه‌کنندگان در این قسمت انتظار می‌کشند تا لحظه رسیدگی به پرونده‌هایشان فرارسد. برای مجتمع شهید محلاتی هیچ فضایی به عنوان حیاط در نظر گرفته نشده و سربازان، متهمان را در فضای آزاد خارج از مجتمع نگهداری می‌کنند. ساختمان مجتمع فاقد آسانسور است و باید از پله‌هایی با عرض کم و ارتفاع غیراستاندارد بالا رفت. پاگرد طبقات تنها محل استراحت برای مراجعه‌کنندگان است. دیوارهایی که قبلاً به رنگ سفید بوده، اکنون تیره شده‌اند. اغلب مراجعین این مجتمع حاشیه‌نشینان هستند که مهاجر و از فرهنگ‌های مختلفند و نقطه اشتراک آنان فقری است که از ظاهرشان پیداست.

هشت کلانتری شهید، سلیمانیه، غیائی، نبرد، افسریه، کیانشهر، مشیریه و هاشم‌آباد در منطقه به عنوان ضابطین مجتمع، مسئولیت کنترل و تأمین امنیت ساکنان محدوده مناطق ۱۴ و ۱۵ شهرداری را بر عهده دارند.

در انتهای اتوبان آهنگ بعد از فلکه اصفهانک، ساختمان پنج طبقه ای وجود دارد که به نظر قدیمی می آید. ولی طبق گفته مسئولان دادگستری این ساختمان بیست واحدی در آخرین روزهای اردیبهشت ماه ۷۴ وقتی که نیمه ساز بود، خریداری شده و پس از مدتی تعمیر به عنوان مجتمع قضائی شهید محلاتی مورد استفاده قرار گرفت.

در ضلع غربی این مجتمع، فضای سبزی وجود دارد که اغلب اوقات به دلیل کوچک بودن فضای داخلی مجتمع، مراجعه کنندگان ساعت ها در این قسمت کنار درخت های کوتاه کاج انتظار می کشند تا لحظه رسیدگی به پرونده هایشان فرا برسد. هیچ فضایی به عنوان حیاط در نظر گرفته نشده است و به این ترتیب سربازان، متهمان خود را در فضای آزاد خارج از مجتمع که هیچ دیواری ندارد، نگهداری می کنند.

پیرمرد سیگار فروشی که همزمان با راه اندازی مجتمع محلاتی با ساختن دهکده ای کوچک به کسب روزی مشغول شده با یادآوری حادثه ای که چندی پیش و به خاطر نبودن محل مشخص برای نگهداری متهمان قبل از رسیدگی در دادگاه به وجود آمد، می گوید: حدود ساعت ۱۱ صبح بود ناخود آگاه چشمم به چند سرباز جوان افتاد که در اطراف متهمان حصار کشیده

بودند تا مانع از اقدام به فرار آنها شوند. ولی یک متهم جوان با اصرار زیاد از دو سرباز همراهش از آنان خواست به او اجازه دهند به دستشویی بروند دستشویی هم در محوطه بیرون مجتمع واقع شده است سرباز جوان پس از بازکردن دستبند از دست متهم، او را تا در دستشویی همراهی کرد. لحظاتی بعد وقتی سرباز جوان پشت به در دستشویی ایستاد، ناگهان متهم با استفاده از غفلت او به سوی اتوبان که در شرق مجتمع واقع شده دوید. در حالی که هنوز سرباز مورد نظر و همراهش در شوک بودند، صدای زوزه موتور مشکی رنگی، آرامش آنجا را به هم زد.

متهم جوان در چشم به هم زدنی روی ترک موتور نشست و قبل از رسیدن سربازها از آنجا گریخت. پیر مرد با یادآوری صحنه های اشک ریختن دو سربازی که مسئولیت محافظت از متهم جوان را به عهده داشتند می گوید: ناله های آن دو آنقدر بر سایر کسانی که آن اطراف بودند تأثیر گذاشت که چند نفر به تعقیب متهم پرداختند ولی نتوانستند او را دستگیر کنند گویا آن دو سرباز جوان تنها چند روزی از دوران خدمت سربازی را پیش رو داشتند و به ترخیص فکر می کردند.

وقتی از در بزرگ مجتمع وارد می شویم، چند قدم جلوتر، محل پارکینگ مجتمع است. جمعیت زیادی ازدحام کرده اند. متهمان و مراجعه کنندگان با حالتی عصبی مشغول دود کردن سیگار هستند. از آسانسور خبری نیست باید برای رفتن به شعبات ۱۶ گانه از پله هایی با عرض کم و ارتفاع غیر استاندارد بالا رفت. به نظر می رسد اگر به دو متهم یک دستبند زده باشند، به سختی بتوانند از پله ها بالا و پایین بروند، چه رسد به اینکه سرباز همراهشان کنار آنها باشد.

پاگرد طبقات، محلی برای استراحت مراجعه کنندگان است. انبوه آنها در فضای چند متری پاگردها روی زمین چمباتمه نشسته اند و به دیواری که به نظر می رسد روزگاری به رنگ سفید نقاشی شده بود و اکنون تیره است، تکیه می دهند. در هرکدام از طبقات ساختمان، چند شعبه رسیدگی کننده به پرونده در نظر گرفته شده است که هریک در انتهای دالان هایی قرار دارد. کاملاً مشخص است ساختمان این مجتمع با کاربری مسکونی ساخته شده است و اکنون با احداث دیوارهایی، ترکیب آن به منظور استقرار جماعتی

کارمند درهم ریخته شده است. بعضی از کارمندان مجتمع و قضات شاغل در مجتمع قضائی محلاتی تعدادی از واحدهای ساختمان کنونی مجتمع را خریده اند و تا زمان تخلیه کامل آن، اجاره بها دریافت خواهند کرد. گویا قرار است به زودی مجتمع محلاتی به مکان دیگری منتقل شود.

مردان و زنانی که به مجتمع محلاتی مراجعه می کنند پوشش متفاوت دارند اما نقطه اشتراک همه آنها فقری است که از ظاهرشان پیداست. اغلب ساکنان منطقه را حاشیه نشینان تشکیل می دهند که مهاجر و از فرهنگ های مختلفند.

مأموران هشت کلانتری شهدا، سلیمانیه، غیائی، نبرد، افسریه، کیانشهر، مشیریه و هاشم آباد در منطقه به عنوان ضابطین مجتمع، مسئولیت کنترل و تأمین امنیت ساکنان محدوده مناطق ۱۴ و ۱۵ شهرداری را بر عهده دارند. با این وصف اغلب مراجعه کنندگان به مجتمع از ناامنی های موجود در منطقه مثل کیف قاپی، نزاع دسته جمعی و توزیع مواد مخدر می نالند.

متهمانی که به این مجتمع آورده می شوند اغلب افراد سابقه داری هستند که با وجود سن کم تحت تأثیر شرایط حاکم بر منطقه به خلاف روی آورده اند. تعداد متهمان و مجرمان آنقدر زیاد است که اعتراض قضات این مجتمع را هم برانگیخته است. اغلب قضات مجتمع محلاتی معتقدند به دلیل کثرت پرونده ها فرصت کافی رسیدگی ندارند. فضای داخل شعبه ها، گاه آنقدر شلوغ است که قضات درصد بسیاری از وقت و انرژی خود را صرف آرام کردن مراجعان می کنند تا رسیدگی به پرونده ها. با این همه، کارکنان مجتمع شهید محلاتی به افتتاح ساختمان جدید که در مقایسه با ساختمان کنونی به کاخ معروف شده، سخت امیدوارند.

حجت الاسلام عبدالله رحمانی، رئیس مجتمع شهید محلاتی نیز مانند همه کارمندان و قضات منتظر است روز گشایش ساختمان جدید مجتمع به زودی فرا رسد. وی که از چهار سال پیش تا کنون به عنوان معاون دادگستری استان تهران و سرپرست مجتمع قضائی شهید محلاتی، انجام وظیفه می کند پیش از این مسؤلیت های مختلفی داشته است:

دادیار انقلاب اسلامی نوشهر و چالوس، جانشین دادستان نوشهر و چالوس، دادیار و جانشین دادستانی نظامی استان مازندران، دادیار و رئیس اجرای احکام دادسرای نظامی استان خراسان، دادستان استان گیلان و معاونت دادگستری استان گیلان.

وی اکنون در مجتمع محلاتی همراه با «۲۵» قاضی، «۱۶» رئیس شعبه، «۲» معاون، «۳» دادرس، «۳» قاضی تحقیق، «۱» مشاور و «۱۶۰» کارمند به انجام وظیفه مشغول است. آنچه کار این عده از کارکنان دادگستری تهران را که در مجتمع محلاتی گرد آمده اند، دشوار می کند بافت منطقه ای است که مجتمع محلاتی در آن واقع شده است. مناطق ۱۴ و ۱۵ شهرداری که تحت پوشش مجتمع شهید محلاتی است، در زمره پرجمعیت ترین مناطق

▲ شاید شهرداری های مناطق ۱۴ و ۱۵ نیز مثل ما از زیبا سازی محل راضی نباشند

▲ عبدالله رحمانی، رئیس مجتمع مطالعاتی

همچنین همراه شدن چند نفر به همراه هر مراجعه کننده خصوصاً در امور کیفری که هیچ نقشی در پرونده ندارند نیز مزید بر علت است. ۳- تراکم جمعیت در این مجتمع به این جهت است که جمعیت حوزه قضایی زیاد بوده و حدود دو میلیون نفر از جمعیت تهران را پوشش می دهد.

اما رئیس مجتمع محلاتی مایل است علاوه بر این نکات که مواردی اشاره کند که کمتر به چشم می آید. او وضعیت معیشت قضات و کارمندان را نامطلوب می داند و می گوید به رغم همه آنچه صورت گرفته، هنوز نتوانسته است آن طور که می خواهد تنگناهای مالی قضات و کارمندان را مرتفع سازد. به عقیده رحمانی بخش زیادی از قضات از نداشتن مسکن در رنج اند و کارمندان نیز حقوق مناسب دریافت نمی کنند.

او می افزاید: با توجه به اینکه مراجع قضایی از طریق وصول هزینه دادرسی و جرائم، کسب درآمد می کنند متأسفانه از طریق قوای مجریه و مقننه کمترین بودجه برای دستگاه قضایی در نظر گرفته می شود. امکاناتی که به یک اداره درجه چندم قوه اجرائی داده می شود هرگز برای دستگاه های قضایی در نظر گرفته نمی شود. با وجود تبعیض در تقسیم بودجه، مشکلات عدیده ای برای دستگاه قضایی به وجود می آید. در جایی که یک اداره کوچک تحت اداره قوه مجریه از بهترین امکانات استفاده می کند، بعضی از دادگاه های دادگستری یک دستگاه خودرو جهت اجرای قرار توسط قاضی ندارند و با توجه به مشکلات کاری مراجع قضایی و دستگاه های تحت پوشش آن از جمله پزشکی قانونی و ضابطین دادگستری، امکان انجام کارها به نحو احسن مقدور نمی باشد. همین مقدار که امورات می گذرد بیشتر به خاطر احساس مسئولیتی است که قضات و عوامل مختلف اجرائی دستگاه قضاییه دارند.

رحمانی راه حل نیز ارائه می دهد که این راه حل به عقیده او می تواند به نفع کارکنان قوه قضاییه باشد. «در دستگاه قضایی دو قشر پرسنل انجام وظیفه می نمایند. یک دسته قضات که قانون استخدای مستقل دارند و دسته دیگر کارکنان اداری که تابع قانون استخدای کشور تحت پوشش قوه مجریه هستند.

عبدالله رحمانی، رئیس مجتمع شهید محلاتی عوامل کثرت پرونده ها را به پنج دسته تقسیم می کند: ۱- کثرت پرونده ها معلول رشد جمعیت است. ۲- علت دیگر کمبود قاضی است. با توجه به حساسیت کار و مسؤولیت سنگین قضاوت، که با سرنوشت قضایی مرتبط است، فارغ التحصیلان

دانشکده های حقوق دانشگاه های تهران کمتر به دستگاه قضایی جذب می گردند. (۳- عدم آگاهی مراجعین به دادگستری. فرهنگ مردم از جهت مراجعه به مشاورین حقوقی هنوز جایگاه خود را نیافته است و نیاز به تبلیغ و تشویق دارد و این امر وظایف دستگاه های نظیر صدا و سیما و مطبوعات است. ۴- فرهنگ مردم. اگر مردم به حق قانونی خود قانع باشند و روش کار و زندگی آنان بر مبانی اصول قانونی و صحیح باشد و هدفشان فقط مادی و زراندوزی نباشد از کثرت پرونده ها کاسته می شود و اگر غیر از این باشد، باعث اختلاف و درگیری شده و روز به روز بر حجم و کثرت پرونده ها افزوده می شود. ۵- مورد دیگر کثرت پرونده ها حکایت از عدم تجربه و آگاهی بعضی قضات و همچنین عدم آگاهی و اطلاع نیروهای ضابط دادگستری دارد. زیرا تجربه و اطلاع از قانون در رسیدگی به شکایت و دادخواست مراجعین دادگستری بسیار مهم می باشد. اگر مأمورین انتظامی به قوانین آشنا نباشند، به خوبی نمی توانند دستورهای قضایی را اجرا کنند و به این ترتیب باعث اطاله دادرسی می شوند. ضمناً عدم امکانات لازم نیز موجب تراکم پرونده ها می گردد. «در مورد تراکم جمعیت در مجتمع های قضایی و به ویژه مجتمع قضایی محلاتی نیز عبدالله رحمانی دلائلی را برمی شمارد که قابل تأمل است: «۱- در ارتباط با مکان مجتمع قضایی شهید محلاتی باید بررسی شود آیا این محل برای محیط اداری خصوصاً دادگاه ها ساخته شده است یا خیر؟ و از جهت استانداردها مطلوب است؟ که متأسفانه چنین نیست. ساختمان مسکونی است و برای سکونت ساخته شده نه برای محیط اداری که روزانه مقدار زیادی ارباب رجوع به آن مراجعه می کنند.

انتخاب این ساختمان در زمانی صورت گرفته است که مدیریت وقت قوه قضاییه بدون در نظر گرفتن ضوابط در یک زمان خاص دستور تشکیل دادگاه های عمومی و انحلال دادسرا داده است. ۲- یکی دیگر از علل تراکم جمعیت در مجتمع های قضایی آن است که بیشتر مأمورین انتظامی مجری دستورات قضایی، مأمورین وظیفه می باشند که با توجه به خدمت موقت احساس مسئولیت نمی کنند. عدم آگاهی مراجعین به قوانین و مقررات و

تهران محسوب می شود و حدود دو و نیم میلیون نفر را در بر می گیرد.

از سویی سن حدود ۴۴ درصد از این جمعیت زیر ۲۵ سال است که با توجه به وضعیت فرهنگی و اقتصادی منطقه، مستعد ارتکاب جرم هستند. محله های چون منصور، میدان خراسان، کیانشهر، بی سیم، حمیدیه، پارک آبی، پارک پامپال و پارک بسیج مؤید این ادعاست. بررسی های نشان می دهند در چنین محله هایی (دعواهای جمعی و سایر خلاف ها به وفور صورت می گیرد و به این ترتیب تعداد پرونده های وارده به مجتمع محلاتی را به نحو چشمگیری افزایش می دهد.)

عبدالله رحمانی، رئیس مجتمع محلاتی در این خصوص می گوید: «آمارهای موجود حاکی از آن است که مجتمع محلاتی بعد از مجتمع خانواده به لحاظ تعداد پرونده های وارده در رتبه دوم است. به عنوان مثال در ۱۱ ماه سال جاری ۴۷ هزار و ۲۸ پرونده به مجتمع ارسال شد که در مقایسه با دیگر مجتمع ها، رقم بالایی است. البته ما در سایه تلاش همکاران سعی می کنیم مغلوب این مقدار پرونده نشویم. در نتیجه آمار پرونده های مختومه مجتمع محلاتی نیز بالاست. یعنی در ۱۱ ماه سال جاری ۴۹ هزار و ۲۱۳ پرونده مختومه اعلام شده است. نکته مهم دیگر این است که، در زمان ورود بنده به این مجتمع ۱۸ هزار و ۲۰۸ پرونده موجودی داشتیم که در بهمن ماه ۸۰ به ۱۰ هزار و ۴۶۴ فقره کاهش یافته است.»

این توفیق از نظر رحمانی از آنجا به دست آمده که صمیمیت قابل توجهی میان کارکنان و قضات محترم مجتمع محلاتی وجود دارد. ولی او در این میان نقش عزیز محمدی، رئیس شعبه ۲۲ تجدید نظر را هم پر رنگ می داند.

رحمانی می گوید: «با موافقت رئیس کل دادگستری تهران، آقای نورالله عزیز محمدی به عنوان مأمور در این مجتمع مشغول به کار شد تا پرونده های قدیمی به وی ارجاع و رسیدگی شود. آقای عزیز محمدی نیز به قدری خوب کار کرد که ما از جناب آقای علیزاده، رئیس کل محترم دادگستری استان تهران تقاضا کردیم مأموریت آقای عزیز محمدی تمدید شود و ایشان هم موافقت کرد. عزیز محمدی برای ما مثل یک گوهر است.

وی با سه دهه تجربه در دستگاه قضایی، بار سنگینی از دوش مجتمع محلاتی برداشته است و سخاوتمندانه تجارب گرانقدر خود را در اختیار سایر همکاران هم قرار می دهد.»

مجتمع شهید محلاتی اگر چه آن طور که رحمانی می گوید توانسته به برکت صمیمیت کارکنان آن و وجود افرادی نظیر قاضی عزیز محمدی به انبوه پرونده ها رسیدگی کند، اما دلائل کثرت پرونده ها موضوعی است که باید به صورت ریشه ای مورد ارزیابی قرار گیرد تا از این رهگذر مجتمع های نظیر محلاتی بتوانند از حجم کار کمی بکاهند و بر کیفیت رسیدگی بیفزایند.

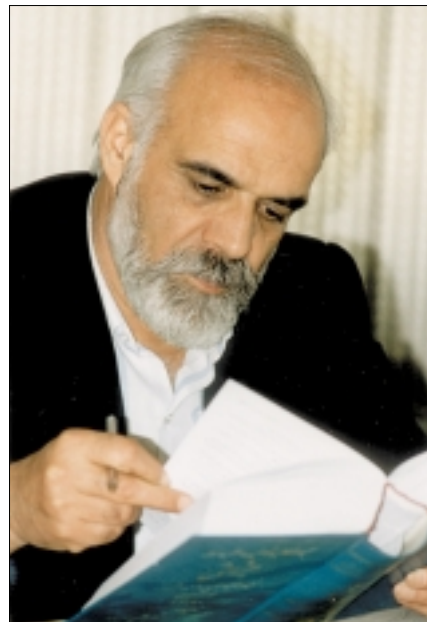
وظایف این دو قشر در ارتباط با یکدیگر است و بدون ارتباط انجام پذیر نمی باشد. از اولین مرحله طرح شکایت و تقدیم دادخواست از طرف مراجع کننده و در مراحل تکمیل پرونده و رسیدگی تا مرحله صدور حکم و اجرای آن بین کارکنان اداری و قضات رابطه تنگاتنگ است و نقش کارکنان اداری در قوانین آئین دادرسی مدنی و کیفری نیز ذکر شده و دارای وظایف خاص می باشد. لذا ایجاب می نماید کلیه پرسنل دادگستری اعم از قضایی و اداری تابع قانون استخدامی واحد و مستقل بوده، همانطور که قوه مقننه و مجریه مستقل هستند.

آیا اگر چنین خواسته هایی محقق شود و شرایط کارکنان و قضات قوه قضاییه و از جمله مجتمع محلاتی بهتر شود، ارباب رجوع نیز رضایتمندی بیشتری از قوه قضاییه خواهند داشت؟

رحمانی می گوید: «البته. اما همیشه توجه داشته باشید که عملکرد ضابطین دادگستری، وکلای دادگستری، کارشناسان دادگستری و نیروهای اطلاعاتی و امنیتی نیز در میزان رضایت مندی مراجعین مؤثر است.»

▲ اسماعیل یخکی فر رئیس شعبه ۱۱۶

▲ نورالله عزیز محمدی رئیس شعبه «۲۲» دادگاه تجدید نظر

قضات و رؤسای شعب چه می گویند؟

■ نورالله عزیز محمدی، با «۳۱» سال سابقه کار قضایی، رئیس شعبه «۲۲» دادگاه تجدید نظر استان تهران است که به درخواست ریاست محترم دادگستری استان تهران با حفظ سمت در مجتمع شهید محلاتی مأمور رسیدگی به پرونده های قدیمی و سنگین است. در کارنامه قضایی عزیز محمدی، عناوین مختلفی نظیر دادیار، دادرس، رئیس دادگاه، دادستان، رئیس دادگستری و قاضی دادگاه کیفری دیده می شود.

عزیز محمدی که مورد احترام ویژه رئیس مجتمع محلاتی و سایر قضات و کارمندان آن است، می گوید: «مردم حق اعتراض دارند بارها دیده شده که پرونده هایی به مدت «۱۰» سال بلا تکلیف بوده و هنوز به آن رسیدگی نشده است. من اخیراً حکم پرونده ای را صادر کردم که از سال «۱۳۶۲» تشکیل شده بود و «۱۸» سال تمام بلا تکلیف مانده بود. در واقع مجتمع شهید محلاتی، شعبه ویژه را با این هدف تشکیل داده که به چنین پرونده هایی رسیدگی کند.

در اینجا باید به رؤسای سایر مجتمع های پیشنهاد داد که آنان نیز شعبه ویژه دایر کنند تا روند رسیدگی به پرونده هایی که دچار اطاله شده اند، تسریع شود.»

عزیز محمدی سپس به حجم بالای کار در مجتمع شهید محلاتی اشاره می کند و می افزاید: «این وضع در روحیه قضات و کارکنان تأثیر منفی گذاشته و آنان را کسل کرده است. شاید بهتر باشد تدبیری اندیشیده شود که قضات و کارکنان در پایان

هفته از مجتمع های ورزشی و تفریحی به رایگان استفاده کنند تا روحیه آنان برای کار بهتر و بیشتر در هفته بعد عوض شود.»

■ اصغر عبداللہی با «۲۹» سال سابقه کار، رئیس شعبه «۸۱۰» مجتمع شهید محلاتی است. وی لیسانس حقوق قضایی را از دانشگاه شهید بهشتی اخذ کرده است. ملاقات با عبداللہی در شرایطی صورت می گیرد که تعداد زیادی ارباب رجوع پشت اتاق او تجمع کرده اند. وارد اتاق قاضی عبداللہی که می شویم. سه پرونده قطور روی میز او جلب توجه می کند. یکی از پرونده ها مربوط به جعل چک سپاه به مبلغ «۶۰۰» میلیون تومان است. عبداللہی در خصوص این پرونده که مختومه شده است، می گوید: «یکی از متهمان که سالهای طولانی در آمریکا بوده و استاد مسائل مربوط به رایانه و تلفن

همراه است، با جعل چند فقره چک سپاه به صورت ماهرانه و افتتاح یک حساب با هویت جعلی در بانک، حساب بانک را طی دو فقره چک «۴۸۰» میلیونی و «۸۰» میلیونی دستکاری می کند. این موضوع سپاه و بانک را به حیرت می اندازد چون آنها ضمن مراجعه به حساب و کتاب خود متوجه می شوند که همه چیز مرتب است فقط معلوم نیست «۶۰۰» میلیون تومان چگونه و توسط چه کسی برداشت شده است. این پرونده به من ارجاع شد و با دستورات من به آگاهی تهران و حراست بانک مورد نظر، متهمین دستگیر شدند و اکنون در بازداشت هستند.

عبداللہی از وضعیت نامساعد ساختمان مجتمع گلگه دارد و در این مورد می گوید: شرایط ساختمان اسفناک است. ما با کمبود نیروی انسانی و فضای کار روبرویم.

اینجا مرتب ذراتاق قاضی، توسط ارباب رجوع بازو بسته می شود و رشته افکار قاضی از هم گسیخته می گردد. قرار بود این مجتمع «۲۵» شعبه داشته باشد، ولی اکنون با «۱۶» شعبه فعالیت می کند. معلوم نیست تا چه وقت باید این شرایط را تحمل کرد هیچ کس نمی داند ساختمان تازه احداثی که قرار است به آن نقل مکان کنیم چه وقت افتتاح می شود. این در حالی است که ریاست محترم قوه قضاییه و رئیس کل دادگستری استان تهران دستوراتی برای تسریع امور مربوط به ساختمان جدید صادر کرده اند.

آخرین بار قرار بود ساختمان جدید در دهه فجر امسال افتتاح شود ولی اکنون از آن موعد گذشته و سال ۸۰ هم پایان یافت.»

■ اسماعیل یخکی فر، از سه سال پیش در مجتمع شهید محلاتی به عنوان رئیس شعبه «۸۱۶» و مسئول پایگاه بسیج مشغول به کار است. وی چهار سال در دستگاه قضایی، معلم امور تربیتی بوده و اکنون دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بین المللی است. قاضی تحقیق و دادرسی محاکم عمومی از جمله سمت هایی است که یخکی فر در شهرهای نهادند و همدان آن را تجربه کرده است.

یخکی فر، یکی از مشکلات دادگاه ها به ویژه مجتمع شهید محلاتی را وجود عریضه نویسی ها می داند. به این مفهوم که: مردم به دلیل عدم اطلاع کافی از موازین حقوقی و نداشتن تمکن مالی به جای مراجعه به وکیل به عریضه نویسی ها مراجعه می کنند. عریضه نویسی ها غالباً به دلیل نداشتن معلومات حقوقی، مثل معمار ناشی، بنای ساختمانی را می گذارند که تا ثریا کج می رود. بارها اتفاق افتاده که دادخواست تنظیمی از سوی عریضه نویس های ایراد داشته است.

بدتر اینکه این دادخواست بعد از مدت زیادی تسلیم دادگاه می شود و آن گاه قاضی ملاحظه می کند باید دادخواست اصلاح شود. این رویه در مورد حدود «۳۰» درصد از پرونده های سرگردان در دادگستری صادق است. استدعای من به عنوان یک

▲ عزیزا.. حیدری رئیس شعبه اجرای احکام

▲ اسکندر هادیان رئیس شعبه ۸۰۴

▲ اصغر عبداللہی رئیس شعبه ۸۱۰

قاضی از مسئولان این است که با جمع آوری عرضه نویس ها از کادر اداری و آشنا با مسائل حقوقی برای تنظیم دادخواست استفاده شود. اگر این اتفاق بیفتد از حجم پرونده ها کاسته می شود و در وقت و انرژی بسیاری از شهروندان، از مراجعین گرفته تا قضات، صرفه جویی می شود. آموزش ضابطان دادگستری، احیای مجدد پلیس قضایی و آموزش ضمن خدمت قضات و کارکنان از دیگر پیشنهادهایی است که قاضی یخکشی فر ارائه می دهد. او در ادامه می گوید: «جهت رفاه حال شهروندان تهرانی باید در هر منطقه شهرداری یک مجتمع قضایی تأسیس کرد و در هر مجتمع شعبات تخصصی از جمله اطفال، خانواده و جنایی دایر گردد.»

■ عزیزالله حیدری، لیسانس حقوق قضایی از سه سال پیش که کار حرفه ای خود را آغاز کرده تاکنون در مجتمع شهید محلاتی بوده است. وی قاضی اجرای احکام و در زمره قضات جوان است. اما وقتی پیشنهادات و مشکلات مربوط به قضات اجرای احکام را برمی شمرد، گویی سالهاست که در این حرفه مشغول به کار بوده. او از ساختمان مجتمع محلاتی که مسکونی و فاقد کار ویژه ساختمان های اداری است شروع می کند و سپس به موارد مهم تری می رسد: «اما مشکلات در خصوص اجرای احکام نیز به این ترتیب است که در اجرای احکام به علت نداشتن شعبات اجرای احکام، سه قاضی اجرای احکام در یک اتاق در حال رسیدگی پرونده هستند که این اثرات منفی جانبی به همراه دارد. نداشتن نیروی انسانی مشکل دوم است. به این صورت که مدیر اجرای احکام هم مدیر کیفری است هم مدیر حقوقی. در خصوص اختیارات قاضی اجرای احکام هم باید گفت قانونگذار در این خصوص هیچ گونه قوانینی را تصویب نکرده است. پرونده های حقوقی مربوط به قاضی اجرای احکام نیز در هاله ای از ابهام قانونی است. با عنایت به اینکه مواد تصویبی اجرای پرونده های حقوقی متعلق به دادگاه های عمومی قبل از انقلاب است و در آن زمان اجرای پرونده های حقوقی در خود شعبات توسط مدیر دفترهای آنها انجام می گرفت با استقلال اجرای احکام متأسفانه قاضی اجرای احکام حقوقی هیچ گونه اختیاراتی را در این خصوص نداشته و باعث اطاله دادرسی می گردد. مثلاً دفتر خانه جهت تنظیم سند از اجرای احکام تقاضای نماینده دادگاه را می نماید. حال قاضی اجرای احکام باید مرقوم نماید پرونده جهت معرفی نماینده دادگاه به نظر رئیس شعبه مربوطه برسد. در حالی که با تصویب قوانینی می توانستند اختیارات این قبیل موارد را به قاضی اجرای احکام داده و از ارسال پرونده به شعبات و اطاله دادرسی جلوگیری کنند.

مشکل دیگری که در پرونده کیفری اجرای احکام حوزه قضایی به خصوص در تهران وجود دارد، اخذ دستور ضبط و فروش وثیقه می باشد که در ماده «۱۴۰» قانون آیین دادرسی کیفری پیش بینی شده

است و توسط رئیس حوزه قضایی انجام می گردد که این مورد تهران باعث اطاله دادرسی و بزرگترین مشکل که در اجرای احکام وجود دارد، ارسال پرونده ای در هر مجتمع شعبات تخصصی از جمله اطفال، خانواده و جنایی دایر گردد. «عزیزالله حیدری، لیسانس حقوق قضایی از سه سال پیش که کار حرفه ای خود را آغاز کرده تاکنون در مجتمع شهید محلاتی بوده است. وی قاضی اجرای احکام و در زمره قضات جوان است. اما وقتی پیشنهادات و مشکلات مربوط به قضات اجرای احکام را برمی شمرد، گویی سالهاست که در این حرفه مشغول به کار بوده. او از ساختمان مجتمع محلاتی که مسکونی و فاقد کار ویژه ساختمان های اداری است شروع می کند و سپس به موارد مهم تری می رسد: «اما مشکلات در خصوص اجرای احکام نیز به این ترتیب است که در اجرای احکام به علت نداشتن شعبات اجرای احکام، سه قاضی اجرای احکام در یک اتاق در حال رسیدگی پرونده هستند که این اثرات منفی جانبی به همراه دارد. نداشتن نیروی انسانی مشکل دوم است. به این صورت که مدیر اجرای احکام هم مدیر کیفری است هم مدیر حقوقی. در خصوص اختیارات قاضی اجرای احکام هم باید گفت قانونگذار در این خصوص هیچ گونه قوانینی را تصویب نکرده است. پرونده های حقوقی مربوط به قاضی اجرای احکام نیز در هاله ای از ابهام قانونی است. با عنایت به اینکه مواد تصویبی اجرای پرونده های حقوقی متعلق به دادگاه های عمومی قبل از انقلاب است و در آن زمان اجرای پرونده های حقوقی در خود شعبات توسط مدیر دفترهای آنها انجام می گرفت با استقلال اجرای احکام متأسفانه قاضی اجرای احکام حقوقی هیچ گونه اختیاراتی را در این خصوص نداشته و باعث اطاله دادرسی می گردد. مثلاً دفتر خانه جهت تنظیم سند از اجرای احکام تقاضای نماینده دادگاه را می نماید. حال قاضی اجرای احکام باید مرقوم نماید پرونده جهت معرفی نماینده دادگاه به نظر رئیس شعبه مربوطه برسد. در حالی که با تصویب قوانینی می توانستند اختیارات این قبیل موارد را به قاضی اجرای احکام داده و از ارسال پرونده به شعبات و اطاله دادرسی جلوگیری کنند.»

مشکل دیگری که در پرونده کیفری اجرای احکام حوزه قضایی به خصوص در تهران وجود دارد، اخذ دستور ضبط و فروش وثیقه می باشد که در ماده «۱۴۰» قانون آیین دادرسی کیفری پیش بینی شده

است و توسط رئیس حوزه قضایی انجام می گردد که این مورد تهران باعث اطاله دادرسی و بزرگترین مشکل که در اجرای احکام وجود دارد، ارسال پرونده ای در هر مجتمع شعبات تخصصی از جمله اطفال، خانواده و جنایی دایر گردد. «عزیزالله حیدری، لیسانس حقوق قضایی از سه سال پیش که کار حرفه ای خود را آغاز کرده تاکنون در مجتمع شهید محلاتی بوده است. وی قاضی اجرای احکام و در زمره قضات جوان است. اما وقتی پیشنهادات و مشکلات مربوط به قضات اجرای احکام را برمی شمرد، گویی سالهاست که در این حرفه مشغول به کار بوده. او از ساختمان مجتمع محلاتی که مسکونی و فاقد کار ویژه ساختمان های اداری است شروع می کند و سپس به موارد مهم تری می رسد: «اما مشکلات در خصوص اجرای احکام نیز به این ترتیب است که در اجرای احکام به علت نداشتن شعبات اجرای احکام، سه قاضی اجرای احکام در یک اتاق در حال رسیدگی پرونده هستند که این اثرات منفی جانبی به همراه دارد. نداشتن نیروی انسانی مشکل دوم است. به این صورت که مدیر اجرای احکام هم مدیر کیفری است هم مدیر حقوقی. در خصوص اختیارات قاضی اجرای احکام هم باید گفت قانونگذار در این خصوص هیچ گونه قوانینی را تصویب نکرده است. پرونده های حقوقی مربوط به قاضی اجرای احکام نیز در هاله ای از ابهام قانونی است. با عنایت به اینکه مواد تصویبی اجرای پرونده های حقوقی متعلق به دادگاه های عمومی قبل از انقلاب است و در آن زمان اجرای پرونده های حقوقی در خود شعبات توسط مدیر دفترهای آنها انجام می گرفت با استقلال اجرای احکام متأسفانه قاضی اجرای احکام حقوقی هیچ گونه اختیاراتی را در این خصوص نداشته و باعث اطاله دادرسی می گردد. مثلاً دفتر خانه جهت تنظیم سند از اجرای احکام تقاضای نماینده دادگاه را می نماید. حال قاضی اجرای احکام باید مرقوم نماید پرونده جهت معرفی نماینده دادگاه به نظر رئیس شعبه مربوطه برسد. در حالی که با تصویب قوانینی می توانستند اختیارات این قبیل موارد را به قاضی اجرای احکام داده و از ارسال پرونده به شعبات و اطاله دادرسی جلوگیری کنند.»

مضیقه اند. معیارهای معیشتی در این منطقه بسیار پائین است و زمینه سرقت و کلاهبرداری را ایجاد می کند.

ازدحام جمعیت همراه با نداشتن فرهنگ شهرنشینی و اقتصاد ضعیف خود به خود ایجاد بزه می کند. به طوری که در حالتی خطرناک به دعوای شدید خیابانی و دسته جمعی و نیز چاقو کشی منتهی

شمال به جنوب خیابان پیروزی از جنوب به بزرگراه بعثت تا فدائیان اسلام، از غرب به میدان شهدا تا میدان شوش، از شرق به افسریه، مشیری، مسعودیه و شهرک کاروان ختم می شود، جمعیتی بالغ بر دو میلیون نفر را در بر می گیرد. این منطقه تجاری نیست و عمدتاً مسکونی است و منطقه ای مهاجرپذیر محسوب می شود که از نظر اقتصادی مردمان آن در

می‌گردد. این که با افزون چند قاضی مشکل حل می‌شود شاید بررسی یک مقطع کوتاه قابل قبول باشد اما باید پذیرفت باز همان مشکلات و بعد از مدتی به طور حادث‌تر ایجاد می‌شود.

بنابراین مسئولان باید زمینه بروز بزه و جرم را بررسی کنند تا با آن مقابله شود. قوه قضاییه می‌تواند با تصویب قوانین مناسب، قوه مجریه را وادار به هماهنگی برای اجرای مصوبات اش کند تا از وقوع جرم جلوگیری شود. پیشگیری از وقوع جرم بر اساس قانون اساسی از جمله وظائف قوه قضاییه است.

محمد میر، رئیس شعبه «۸۱۱» مجتمع شهید محلاتی، فارغ التحصیل دانشکده علوم قضایی است. وی از هشت سال پیش کار قضایی را در امری نظیر دادرسی عمومی، قاضی تحقیق و دادرسی علی‌البدل شروع کرده است. وی در بدو ورود به مجتمع محلاتی با انبوهی از پرونده‌های قدیمی روبرو بوده که اکنون آنها را مختومه کرده است. با این وصف هنوز «۱۲» پرونده که مربوط به سال «۱۳۷۷» است در نوبت رسیدگی قرار دارد.

میر، مهم‌ترین مشکل مجتمع محلاتی را کمبود شعبه و قاضی می‌داند. بنابراین: «مسئله این است که کادر قضایی کافی وجود ندارد. معتقدم باید در پرونده‌های مهم مثل پرونده‌های قتل حداقل از سه قاضی استفاده شود که فعلاً به چنین پرونده‌هایی فقط با حضور یک قاضی رسیدگی می‌شود و این می‌تواند به تضییع حقوق متهم یا اولیای دم بیانجامد. دیگر اینکه

باید از قضات مجرب استفاده کرد. اما اکنون متأسفانه یک دادرسی علی‌البدل به پرونده قتل رسیدگی می‌کند و این امکان خطا را به شدت افزایش می‌دهد.»

غلامعلی صدقی، رئیس شعبه «۸۱۵»، «۱۳» سال سابقه کار دارد. او از چهار سال پیش به این سو در مجتمع محلاتی حضور یافته و به پرونده‌های بسیاری رسیدگی کرده است. صدقی در گفتاری بلند، صریح و منطقی به مشکلات قوه قضاییه و از جمله مجتمع محلاتی می‌پردازد: «بنده با الهام از متن حکم مقام معظم رهبری در نصب ریاست محترم قوه قضاییه و سخنان ریاست محترم قوه قضاییه که همگی منبعث از قانون اساسی و شرع مقدس می‌باشد کلاً معضلات را ناشی از دو مقوله می‌دانم. الف) مشکلات ناشی از خارج تشکیلات قوه قضاییه. ب) مشکلات ناشی از درون قوه قضاییه.

الف) مشکلاتی که علت آن خارج از قوه قضاییه می‌باشد این است که نگرش قوای دیگر به مشکلات قوه قضاییه نگرش صحیحی نیست. به عبارتی قوای دیگر که باید پشتیبان قوه قضاییه از حیث قانونگذاری، اجرایی، استخدامی، بودجه و امور تدارکاتی و... باشند تا قوه قضاییه بتواند وظیفه حکومت را در شأن قضایی به خوبی ایفا کند، لیکن این پشتیبانی به خوبی صورت نمی‌گیرد و قوای دیگر حل معضل قوه قضاییه را وظیفه خود نمی‌دانند، امروز بحران‌های مهمی در قوه قضاییه مطرح است که نمی‌توان آنها را مختص قوه قضاییه دانست. مثل فرار مغزها از قوه

قضاییه، حجم زیاد پرونده‌ها در دادگاه‌ها، طولانی بودن مدت رسیدگی در دادگاه‌ها، وضع نامطلوب رفاهی و مالی و تشکیلاتی قوه قضاییه که این معضلات به هیچ وجه اختصاص به قوه قضاییه ندارد. بلکه دامنگیر دو قوه دیگر نیز می‌باشد. چه اینکه هم اکنون روندی در قوه قضاییه جاری است که متأسفانه آن را تبدیل به کارگاه آموزشی کانون وکلا کرده است مردم از قضاوت عده زیادی از قضات برجسته و مجرب که تجربه آنان به قیمت خون دل خوردن همین مردم حاصل شده محروم می‌شوند. قضات به علت مشکلات غیر قابل تحمل جایگاه قضاوت را ترک و به وکالت و اختصاص تجربه خود در خدمت شرکت‌های خصوصی یا اشخاص متمول جامعه روی می‌آورند.

حال سؤال این است آیا این معضل نظام است یا فقط قوه قضاییه؟ نمایندگان مجلس شورای اسلامی که وکیل تمام مردم ایران هستند چرا نباید راجع به این معضل فکری عاجل نمایند؟ چرا اجازه می‌دهند مردم ابزار و وسیله آزمایش و تجربه اندوزی افرادی شوند که بلافاصله باید آنها را از دست بدهند. مگر نه این است که در سرزمین لائیک‌ها کسانی به سمت قاضی منصوب می‌شوند که سالها در کسوت وکالت تجربه اندوزی می‌کنند تا مردم تاوان بی‌تجربگی آنها را نپردازند. آیا با این وضعیت ما می‌توانیم ادعا کنیم طرفدار مردم و مردم‌دار هستیم؟

چرا نباید جلوی باز خرید و استعفای قضات را بگیریم؟ چرا نباید زمینه‌ای ایجاد شود که افضل علمای حقوق در قوه قضاییه وارد شوند؟ مگر به قوه قضاییه چه امکاناتی داده شد که انتقادهای مردم را در اطاله دادرسی، ضعف آرای قضات، بی‌عدالتی و... بر سمت و سوی آن قوه هدف می‌گیریم؟ مگر قضات و کارمندان دادگستری چه گناهی کرده‌اند که باید چند برابر دیگر کارکنان دولت تحمل رنج و مشقت نمایند؟ چه کسی مسبب سکت‌های ناگهانی و انواع و اقسام بیماری‌های روحی و روانی و جسمانی ناشی از فشار کار قضات است. دائماً می‌گویند قضات باید آداب قضای اسلامی را رعایت کنند. مگر آداب قضای اسلام فقط در قسمت تکالیف قضات نازل شده؟ مگر فقط آداب قضای اسلامی این است که قاضی خون دل بخورد و ماهانه بیش از ۳۰۰ فقره پرونده مختومه کند؟ اگر می‌گوئیم قضای اسلام، باید مجموعه احکام قضای اسلام اعم از حقوق و تکالیف و امتیاز آن را بگوئیم. اگر قاضی در جمهوری اسلامی ایران در نزد حاکم به اندازه‌ای ارج و قرب یافته که هیچ کس طمع در وی نبرد و اگر امنیت، رفا، حرمت و عزت قاضی را تأمین کردیم، آن وقت است که تکالیف یک قاضی اسلامی را باید از وی بخواهیم. والا از کسانی می‌باشیم که گفتند «نوء من ببعض و نکفربعض». متأسفانه اصول قانون اساسی در فصل قوه قضاییه هیچ کدام کاملاً اجرا نشده به عنوان مثال اصل «۱۶۳» که می‌گوید صفات و شرایط قاضی طبق موازین فقه‌ای به وسیله قانون معین می‌شود، هنوز قانونمند نشده. چه اینکه منظور از این اصل تمام تکالیف و امتیازاتی است که برای قاضی در فقه اسلام آمده. نه آنکه فقط با یک ماده واحده بگوئیم صرفاً شرایط قاضی این است که ایمان و عدالت داشته باشد... نخیر. اینها از اجزای اولیه صفات و شرایط قاضی است. بلکه آنچه در آداب قضای اسلامی آمده (که تمام دنیای پیشرفته به آن عمل کرد و موفق هم شد) آنها مدنظر قانون اساسی است. این‌ها قانونگذاری می‌خواهد. البته راه تهیه لایحه قضایی بسته نیست و این انتقاد به قوه قضاییه نیز وارد است که چرا تا به حال لوایح مناسب تهیه نکرده است. اما نکته دیگر در مورد مشکلات ناشی از بیرون قوه قضاییه:

در برنامه «۵» ساله سوم توسعه در ماده «۱۸۹»

محمد میر رئیس شعبه ۸۱۱

غلامعلی صدقی رئیس شعبه ۸۱۵

▲ علی محقق معاونت قضائی

سپس وارد عمل شود، بلکه در موقع اجرای قانون باید ناظر بر اجرای صحیح قانون باشد. مثلاً در قانون برنامه سوم توسعه از ماده «۹» الی «۲۷» راجع به واگذاری سهام و مدیریت شرکتهای دولتی، مقرراتی پیش بینی شده است. لیکن متأسفانه قوه قضاییه هیچ نقشی حتی به عنوان ناظر هم ندارد و تأسف بیشتر آنکه در ماده ۲۰ آن، شاکتی و متهم و داور بر روی یک سفره نشسته اند و حتی قوه قضاییه را در آن موقع و مقام هم (وقوع اختلاف) به محفل خود راه نداده اند، معلوم است عاقبت توسعه چه خواهد شد.

■ علی محقق، با «۱۶» سال سابقه کار در کسوت دادیار، بازپرس، قاضی دادگاه های حقوقی و عمومی و مستشار دادگاه تجدید نظر، اکنون در مجتمع محلاتی به عنوان معاون قضایی دادگستری تهران مستقر است.

محقق، تلاش قضات و کارکنان مجتمع محلاتی را علی رغم مشکلات شدید، ستودنی می داند و می گوید: «من روزانه به طور متوسط ۱۰ الی ۱۲ پرونده به هر شعبه کیفری ارجاع می کنم. به این تعداد باید حدود ۱۰ پرونده را افزود که برای تکمیل تحقیقات از سوی کلانتری به هر قاضی ارجاع می شود. خود قاضی نیز روزانه حداقل ۵ پرونده برای رسیدگی و نظارت در نوبت دارد که مجموع این ها به ۲۷ پرونده در روز می رسد. این یک رقم وحشتناک برای قاضی است و سبب می شود او فقط در طول روز از ارباب رجوع تحقیق کند. پس قاضی چه وقت می تواند حکم دقیق و منصفانه صادر کند؟ متأسفانه برخی قضات مجتمع محلاتی به آرتروز کردن مبتلا شده اند. آنها همه وقت استراحت خود را وقف رسیدگی به پرونده می کنند.»

درد مشترک رئیس، قضات و کارکنان مجتمع قضایی شهید محلاتی کمبود فضای اداری، تعداد شعبه ها و نیروی انسانی است. آنها امیدوارند به زودی به ساختمان جدید مجتمع که مدت ها است وعده افتتاح آن داده شده منتقل شوند. ولی یکی از قضات به طنز می گوید: گویا قرار است ساختمان روز هفتم تیر سال آینده افتتاح شود. اما فکر می کنم هفت تا هفت تیر بگذرد و این ساختمان افتتاح نشود. این مباد!

انگیزه های خروج نیروهای برجسته و یا عدم ورود اشخاص کارآمد در قوه قضاییه می باشد. به اضافه اینکه بیش از ۹۰ درصد قضات کشور از حقوقدانان مؤمن دانشگاهی اند که انتظار دارند حقوقدانان و قضات برجسته دانشگاهی، سهمی از مدیریت کلان در حد قانون داشته باشند تا تصمیم های مقام های عالی واقع بینانه تر و کاربردی تر باشد و دانش حقوقی نیز در ایران پیشرفت نماید.

۳- عدم پیگیری مطالبات قضات توسط رئیس محترم قوه قضاییه. متأسفانه هنوز لایحه ای از طریق قوه قضاییه در جهت رساندن سطح رفاهی و اجتماعی کارمندان و قضات به حد مطلوب (در جهت حفظ حرمت و عزت آنان) به مجلس تقدیم نشده و قضات انتظار دارند حتی اگر این لایحه در مجلس به تصویب نرسد با توجه به اینکه اهمیت آن خیلی بیشتر از مصوباتی است که تا به حال به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شده، به مجمع مذکور از باب معضل نظام ارجاع شود. چه اینکه قوه قضاییه نباید منتظر بماند تا دستی از آستین بیرون بیاید و به معضلات آنان پایان دهد. بلکه خود باید با تهیه لوایح قضایی مناسب و استفاده از ظرفیت های قانونی موجود (مانند ماده ۱۹۱ قانون برنامه) مشکلات را یکی پس از دیگری مرتفع نماید و عملاً هم ثابت شد انتظار اینکه نهادی از بیرون مشکلات قوه قضاییه را حل نماید، بیهوده است.

۴- عدم تعدیل کادر قضایی و اداری، یکی دیگر از مشکلات درونی قوه قضاییه است. در حال حاضر در قوه قضاییه واحدهایی هستند که هیچ گونه تعادلی از حیث کادر قضایی و اداری با محاکم عمومی ندارند. فرضاً در بعضی نهادها با پنجاه نفر قاضی دارای سه هزار موجودی پرونده می باشند. در حالی که در همین زمان در محاکم عمومی بعضی از شعب با یک قاضی دارای سه هزار (تقریباً) موجودی اداره می شود و این تعدیل و تقسیم عادلانه نیروی قضایی و اداری باید به فوریت صورت گیرد.

۵- نکته آخر اینکه یکی از وظایف اصلی قوه قضاییه پیشگیری از وقوع جرم است. هنوز قانونی تصویب نشده که چطور در دستگاه های دولتی و یا در بین مردم باید از وقوع جرم پیشگیری شود و این نیاز به تهیه لایحه قضایی مناسب دارد. این همه نیروی تحصیل کرده، مؤمن و آن همه تخلفات آشکار و پنهان جامعه، حجت را بر متصدی قوه قضاییه تمام می کند که فوراً لایحه ای مناسب در جهت پیشگیری از وقوع جرم تهیه و به مجلس تقدیم نماید. قوه قضاییه نباید منتظر بماند پرونده های میلیاردری در قراردادهای دولتی و فروش شرکت ها تشکیل شود،

مصوب فروردین «۱۳۷۹» بحث شورای دآوری مطرح شد. واقعاً آن تئوری قضا زدایی که ریاست محترم قوه مطرح کردند در اجرای این ماده متبلور می شود. سؤالی که بدو مطرح می شود این است که چرا طراحان محترم برنامه توسعه سوم با این همه معضلات قوه قضاییه فقط ۵ ماده از ۱۹۹ ماده آن قانون را به قوه قضاییه اختصاص دارند؟ مگر قوه قضاییه جزء حکومت نیست و یا اینکه ضرورتی به توسعه آن نبوده است؟ ثانیاً چرا در موقع اجرای ماده «۱۸۹» مانند سایر موارد برنامه فوراً آئین نامه اجرایی آن به تصویب هیأت وزیران نرسیده؟

مگر تصویب آئین نامه شورای دآوری با سابقه چندین ساله آن در ایران چقدر فرصت می خواهد که این همه وقت تلف شده؟

توقع قضات این است که هر چه زودتر آئین نامه اجرایی آن تصویب شود تا حجم ورودی پرونده ها به دادگستری کمتر شود و مردم برای هر چیز ساده مجبور نباشند به دادگستری مراجعه مستقیم داشته باشند و کمی نیز از بار سنگین و کمرشکن قضات تقلیل یابد. البته کار قضا زدایی فقط با تصویب این آئین نامه تمام نمی شود در بعد تقنین هم احتیاج به قضا زدایی است که باید با تهیه لوایح قضایی مناسب اقدام شود.

ب). مشکلات ناشی از درون قوه قضاییه:

۱- ریاست محترم قوه قضاییه بارها فرمودند که قوه قضاییه ویرانه، آشفته و نابسامان است و در ابتدای تصدی قوه، برنامه اصلاح و توسعه قضایی را مطرح کردند و افق های جدید و روشنی را به همه علاقه مندان نظام نوید دادند. سؤالی که قضات از ریاست محترم قوه قضاییه دارند این است که مگر اصلاح و توسعه قضایی با تفکر افرادی که خود یا عامل ویرانه بودند و یا اینکه با آن مأیوس شدند و تلاش جدی در بهبودی آن نکردند و نخواهند کرد، جامه عمل می پوشد؟ و عملاً هم ثابت شد که در مدت دو سال این همه تئوری هایی که ریاست قوه بیان کردند هیچ کدام عملی نگردید. (تئوری قضا زدایی، زندان زدایی، تهیه لوایح قضایی مناسب، ارتقای عملی قضات، افزایش رفاه کارکنان و عملیاتی کردن طرح ها و ...)، بنابراین نهادهای زیر مجموعه قوه قضاییه عملاً به وظیفه خویش به نحو احسن عمل نکردند. البته منکر زحمات کارکنان مجموعه های ستادی در قوه قضاییه نیستیم. ولی سنگینی کار قضات محاکم کجا و کارایی زیر مجموعه ستادی قوه کجا! (از زمین تا آسمان فاصله است).

علت استقبال قضات به سمت پست های ستادی، وجود همین فاصله است، بنابراین تجدید نظر در کارایی نهادهای زیر مجموعه قوه قضاییه امری اجتناب ناپذیر است.

۲- مطابق حکم مقام معظم رهبری، قوه قضاییه باید از حقوقدانان مؤمن حوزه و دانشگاه، توأمان بهره می برد. اما سهم حقوقدانان دانشگاهی در مدیریت کلان قوه قضاییه بسیار ضعیف است و این یکی از

پاگرد طبقات، محل استراحت مراجعه کنندگان ▲

زاویه‌ای دیگر

مجتمع شهید محلاتی در گوشه‌ای از جنوب تهران همیشه انبوه مراجعان را در بر می‌گیرد، عده‌ای پناه آورده و گروهی به پاسخ فرا خوانده شده‌اند. حکایت این‌ها گاه آنچنان است که روایت‌های متعددی می‌طلبد. آنچه عکاس مجله به گزارش آن پرداخته فقط بخش اندکی از زندگی روزانه است که جای تأمل بسیار دارد.

▼ محل نگهداری متهمان در پارک روبروی مجتمع، حتماً برای همسایگان هم خالی از لطف نیست!

نوبت رسیدگی را
گاه با اشتیاق منتظرند
و گاه بی هیچ احساسی

قاضی در میان جمعیت از نظر پنهان مانده است

ساعات پایانی، شتاب برای ارائه دلایل بیشتر می‌شود

وداع ...

ساختمان جدید محلاتی که قضات و مراجعین در انتظار آن هستند

